

ປຶ້ມຄູ່ມື ຝຶກອົບຮົມຜູ້ນຳພາກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນ ຊຸດກິດຈະກຳທັກສະຊີວິດຂັ້ນພື້ນຖານ

ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໂພຊະນາການ
ຢູ່ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນແກ່ກຸ່ມໄວໜຸ່ມ

ໂມດູນ 7: ນ້ຳ, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ

ໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ

Save the Children

ສະຫະພາບ ເອີຣົບ
European Union

ChildFund
Laos

ພາກສະເໜີ

ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ພວກເຮົາຕ້ອງການບັນທຶກຈິດຈໍາຄວາມກະຕັນຍູຮູ້ບຸນຄຸນຂອງພວກເຮົາມາຍັງເຈົ້າໜ້າທີ່ທາງການຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ **MOH** ແລະ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ **MOSE** ສໍາລັບການຊີ້ນໍາ ແລະ ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການກໍານົດປຶ້ມຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມການຈັດກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນເຫຼັ້ມນີ້ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນການຝຶກອົບຮົມສໍາລັບໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ **LSS**

ໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການກໍານົດໂຄງການ, ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງລັດຖະບານ, ບັນດາກຸ່ມຄູ່ຮ່ວມງານໄດ້ເຫັນດີເປັນເອກະພາບກັນວ່າ ພວກເຮົາຄິດຈະບໍ່ສາມາດອອກແບບລາຍການ ແລະ ອຸປະກອນໃໝ່ໄດ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ສົມບູນ ແຕ່ຈະໄດ້ກໍ່ສ້າງ ແລະ ປັບປຸງລາຍການຕ່າງໆທີ່ລັດຖະບານພ້ອມດ້ວຍຄູ່ຮ່ວມງານພັດທະນາວຽກງານດ້ານໂພຊະນາການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ການຄົ້ນຄວ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສໍາຫຼວດ, ອອກແບບ ແລະ ທົບທວນບັນດາອຸປະກອນການຝຶກອົບຮົມທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນໄລຍະຜ່ານມາທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໂດຍລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆຂອງລັດຖະບານ ສ ປປ ລາວ ເພື່ອໃຫ້ທຽມທັນກັບບັດຕາປະເທດເພື່ອນບ້ານ. ພວກເຮົາໄດ້ນໍາມາເຊິ່ງອຸປະກອນທີ່ດີເລີດສອງສາມລາຍການ ແລະ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການທົບທວນໃນໄລຍະສໍາຄັນດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ຕັດສິນໃຈຫັນມານໍາໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ນໍາມາຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

1. ວົງມົນແຫ່ງມິດຕະພາບຈາກ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ **SCI**
2. ບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ຈາກ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ **SCI** ແລະ ອົງການແຄຣ໌ ນານາຊາດ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ **CARE**
3. ວິດີໂອກ່ຽວກັບວຽກງານດ້ານໂພຊະນາການຫົກເລື່ອງຈາກ ຊຸມຊົນຊື່ນໃຈ ‘ຊຸດຄວາມສຸກຂອງຄອບຄົວ’ ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານກັບອົງການອາຫານໂລກ **WFP**, ອົງການ ອີຟັດ **IFAD** ແລະ ຄູ່ມືການຮຽນ-ການສອນຂອງຄູ ແລະ ປຶ້ມແບບຮຽນໂພຊະນາການສໍາລັບບັນຮຽນຈາກອົງການກາແດງສະວິດສ ແລະ ອົງການກາແດງລາວ.
4. ຫຼັກສູດສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ປຶ້ມຄູ່ມືສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ **SRH** ຈາກ ສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນເພື່ອປະຊາກອນ **UNFPA**, ຊີເອສອີ **CSE** ແລະ ອົງການສາກົນ ບໍລິການປະຊາຊົນ **PSI Laos** “ຮັກມິແຜນ”

ພວກເຮົາໄດ້ຕັດແກ້ເລັກນ້ອຍເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ໄລຍະເວລາຂອງໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ.

ກິດຈະກຳ ແລະ ອຸປະກອນຕ່າງໆຈະໄດ້ນໍາໄປທົດສອບຢູ່ໃນພາກສະໜາມ ກ່ອນທີ່ຈະສັງລວມລົງໃນປຶ້ມຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມບົດຮຽນເຫຼັ້ມນີ້.

ໃນນີ້ ພວກເຮົາຕ້ອງການຮັບຮອງເອົາການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການກາແດງສະວິດສ ແລະ ອົງການກາແດງລາວ.

ອົງການອາຫານໂລກ **WFP**, ອົງການ ອີຟັດ **IFAD**, ສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນເພື່ອປະຊາກອນ **UNFPA**, ອົງການສາກົນ ບໍລິການປະຊາຊົນ **PSI Laos** ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ **SCI** - ທີມງານປົກປ້ອງເດັກທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ພວກເຮົານໍາໃຊ້ສື່ອຸປະກອນການຝຶກອົບຮົມວິທິການສໍາລັບໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນຂອງໂຄງການການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ.

ພວກເຮົາຈຶ່ງຖືໂອກາດນີ້ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງຄູ່ຮ່ວມງານຂອງໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການທຸກທົ່ວໜ້າເປັນຕົ້ນແມ່ນອົງການແຄຣ໌ ນານາຊາດ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ **CARE**, ອົງການຮ່ວມມືກັບປະເທດລາວ **CCL**

ແລະ ກອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ ແລະ ທີມງານອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ **SCI** ທີ່ຊື່ນຳ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ໃນການອອກແບບປຶ້ມຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມເຫຼົ່ານີ້.

ພວກເຮົາເຊື່ອວ່າປຶ້ມຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມເຫຼົ່ານີ້ຄົງຈະມີປະໂຫຍດຕໍ່ກັບບັນດາຄູຝຶກ, ອາຈານ ແລະ ກຸ່ມເພື່ອນ ສອນເພື່ອນສຳລັບການຝຶກອົບຮົມວຽກງານທາງການປະພຶດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ການຝຶກອົບຮົມບາງຢ່າງຈະໃຊ້ເວລາ ຍາວນານ ແລະ ເປັນວິທີການແບບຕໍ່ເນື່ອງເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ມີການທົບທວນຄືນ ແລະ ມີການດັດແກ້ວິທີການຕ່າງໆຄື ສາລະບານ ແລະ ວິທີການສິດສອນ ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງການນິຍາມປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ເປັນດັ່ງໂຄງຮ່າງການເຮັດວຽກ ເພື່ອພວກເຮົາຈະສາມາດເປີດໂອກາດໃນການໃຫ້ຄຳແນະນຳ, ດັດແກ້ ແລະ ປ່ຽນແປງໄປຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການຂອງໂຄງການ ແລະ ຊຸມຊົນ.

ໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ

ຢູ່ໃນປະເທດເຮົາ ເດັກນ້ອຍຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຂາດສານອາຫານ ນັ້ນໝາຍເຖິງການ ຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການພັດທະນາການຂອງເຂົາບໍ່ເປັນໄປຕາມເກນອາຍຸຂອງພວກເຂົາ. ເພາະສະນັ້ນ ຄູ່ຮ່ວມງານກັບ ລັດຖະບານ, ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ ປະຈຳ ສປປ ລາວ **SCI** ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆຈຶ່ງໄດ້ເປີດກອງປະຊຸມສຳ ມະນາໂຄງການການຮ່ວມມືປັບປຸງໂພຊະນາການ ເພື່ອກ່າວຄຳປາໄສກ່ຽວກັບບັນຫາການຂາດສານອາຫານເຫຼົ່ານີ້. ໃນ ເລື່ອງຂອງໂຄງການການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ‘**SCALING**’ ທີ່ຫຍໍ້ມາຈາກ (**Sustainable change Achieved by Linking Improved Nutrition and Governance**) ເຊິ່ງເປັນໂຄງການຂອງບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆເພື່ອປັບປຸງຄວາມປອດໄພຂອງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃຫ້ຈຳນວນຫົວໜ່ວຍຄົວເຮືອນໃນເຂດ ຊົນນະບົດພາຍໃນ 14 ເມືອງທີ່ຖືກຄັດເລືອກເປັນເປົ້າໝາຍໃນ ແຂວງ ຫົວພັນ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ຜຶ່ງສາລີ ທາງພາກເໜືອຂອງ ສ ປປ ລາວ. ໂຄງການໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍສະຫະພັນເອີຣົບ(**EU**) ແລະ ໄດ້ຮັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍກຸ່ມຄູ່ຮ່ວມງານ 4 ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຄື: ອົງການແຄຣ໌ ນານາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ **CARE**, ອົງການຮ່ວມມືກັບປະເທດລາວ **CCL**, ອົງການກອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ **CFL**, ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກສາກົນ ປະຈຳ ສປປ ລາວ **SCI** ເຊິ່ງເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ນຳພາທາງ. ຈຸດປະສົງອັນຕົ້ນຕໍແມ່ນເລັ່ງ ໃສ່ກຸ່ມໄວໜຸ່ມຍິງ ແລະ ຊາຍ. ວິທີການຮຽນແບບເປັນກຸ່ມເພື່ອນສອນເພື່ອນອາດຈະຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມກ່ຽວກັບວຽກງານດ້ານໂພຊະນາການ, ສຸຂະອະນາໄມ, ສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະ ເລີນພັນ ແລະ ບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ. ການຮຽນແບບເປັນກຸ່ມເພື່ອນສອນເພື່ອນຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໂດຍເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍທີ່ຖືກເລືອກຢູ່ໃນໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນໃນຂົງເຂດຂອງໂຄງການເພື່ອ ຮ່ວມກັນຮຽນຮູ້ຫົວຂໍ້ຕ່າງໆດ້ວຍການເຮັດກິດຈະກຳທີ່ສະໜຸກສະໜານ.

ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການຢູ່ໃນໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ

ການຮຽນແບບເປັນກຸ່ມເພື່ອນສອນເພື່ອນຈະໄດ້ຈັດຂຶ້ນສອງຄັ້ງພາຍໃນແຕ່ລະເດືອນຕິດຕໍ່ກັນໃນລະຫວ່າງສອງສາມ ເດືອນ.

ໃນທຸກໆກິດຈະກຳແມ່ນເພື່ອແນໃສ່ການພັດທະນາທັກສະດ້ານຄວາມຮູ້, ຄຸນສົມບັດ, ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ທັກສະ ດ້ານອື່ນໆຂອງກຸ່ມໄວໜຸ່ມ ຍິງ-ຊາຍ (ເດັກໃນເກນອາຍຸ 10-14 ປີ ຫຼື ນັກຮຽນ ຊັ້ນ ມ1- ມ3) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຕົນເອງ. ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆອາດຈະເປັນເປົ້າໝາຍທັງເດັກຍິງ ແລະ ຊາຍ ເພາະວ່າ ການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນເລື່ອງບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ເປັນ ບັນທັດຖານທີ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງສອງເພດໄປພ້ອມໆກັນ. ແຕ່ລະກຸ່ມຂອງກອງປະຊຸມໄວໜຸ່ມຍິງ-

ຊາຍຈະຕ້ອງປະກອບມີຫົວຂໍ້ສະເພາະທີ່ຈະນໍາມາສິນທະນາ. ສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະຊ່ວຍໃຫ້ໄວໜຸ່ມ ຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ມີ ໂອກາດເປີດອີກເປີດໃຈພ້ອມໄຂຂໍສິ່ງໃສຂອງຕົນເອງຕໍ່ກັບບັນຫາຕ່າງໆໃຫ້ແຈ່ມແຈ້ງຂຶ້ນ ພ້ອມທັງຍັງສາມາດແກ້ໄຂ ຄວາມກັງວົນໃຈຕ່າງໆໂດຍຜ່ານຄວາມຈິງທາງວິທະຍາສາດ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວິທີການດັ່ງກ່າວມີຄວາມຕົ້ນຕົ້ນຈະຕ້ອງ ໄດ້ນໍາໃຊ້ສີ່ອຸປະກອນຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການເລົ່າເລື່ອງ, ວິດີໂອ, ຮູບເງົາ, ສິລະປະ ແລະ ຫັດຖະກໍາ (ກາຕູນ, ອື່ນໆ), ລະຄອນ, ການສະແດງບົດບາດສົມມຸດ ແລະ ອື່ນໆ. ເດັກນັກຮຽນຈະມີຄວາມມ່ວນຊື່ນ, ກະຕືລືລົ້ນໃນການຮໍາຮຽນ ເພື່ອປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ບົດຮຽນເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະໄດ້ນໍາໃຊ້ໃນເວລາເຮັດກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນໃນຫ້ອງຮຽນ.

ລາຍລະອຽດຂອງບົດຮຽນ	
1	ວົງມົນແຫ່ງມິດຕະພາບ/ຮູ້ຈັກເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ
2	ຄວາມສະເໝີພາບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມເປັນຕົວແທນໃນການປ່ຽນແປງ
3	ໂພຊະນາການ (ພາກທີ 1)
4	ໂພຊະນາການ (ພາກທີ 2)
5	ໂພຊະນາການ (ພາກທີ 3)
6	ເພດສີກສາ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ
7	ນໍ້າ, ສຸຂາພິບານ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສ່ວນບຸກຄົນ

ສາລະບານ

ຄໍານໍາ	5
ຈຸດປະສົງ:.....	5
ກົດຈະກຳ1.1 ວິທີການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດ	6
ກົດຈະກຳ 2.1 ການລ້າງມື(ການລ້າງມື/ເມື່ອໃດຄວນລ້າງ/ການສ້າງກ່ອນນໍ້າຫ້ອຍຄານ).....	9
ຂັ້ນຕອນຂອງການລ້າງມື]	11
ກົດຈະກຳ 3.1 ການນໍາໃຊ້ຫ້ອງນໍ້າສຸຂາພິບານ	14
ກົດຈະກຳ 4.1 ການປະເມີນຜົນການຝຶກອົບຮົມ	16

ຄຳນຳ

ຫຼັກໂພຊະນາການທີ່ດີບໍ່ແມ່ນມີພຽງແຕ່ເວົ້າສະເພາະໃນເລື່ອງຂອງອາຫານທີ່ມີໂພຊະນາການທີ່ດີເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ມັນຍັງອີງໃສ່ຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາທີ່ສາມາດດູດຊຶມເອົາທ່ານບຳລຸງລ້ຽງຈາກອາຫານ. ເຊື້ອພະຍາດຫຼາຍຊະນິດທີ່ຕິດຄ້າງຢູ່ໃນມີສາມາດເຂົ້າໄປໃນລະບົບຍ່ອຍອາຫານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາເຈັບປ່ວຍ ແລະ ມັນຍັງໄປກົດກັ້ນຄວາມອາດສາມາດໃນການດູດຊຶມທາດບຳລຸງລ້ຽງເຂົ້າສູ່ຮ່າງກາຍ.

ໃນບົດຮຽນໃນບົດນີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບພຶດຕິກຳທາງສຸຂະພາບເປັນຕົ້ນແມ່ນການລ້າງມື, ການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂະພາບໄມກໍເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ຈຳເປັນໃນການປ້ອງກັນການຂາດສານອາຫານໄດ້.

ຈຸດປະສົງ:

ໃນຕອນທ້າຍຂອງບົດຮຽນນີ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຈະສາມາດ:

- ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມສຳຄັນຂອງການລ້າງມືເພື່ອຮັກສາສຸຂະພາບດ້ວຍການຊຳລະເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ການປ້ອງກັນການຕິດເຊື້ອໃນອາຫານ ແລະ ນ້ຳ.
- ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຝຶກຝົນທີ່ຖືກຕ້ອງໃນຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມຂອງການລ້າງມືດ້ວຍອຸປະກອນທີ່ ເໝາະສົມ ແລະ ວິທີການໃຫ້ຄຳແນະນຳ.
- ບັນຍາຍຈຸດຕ່າງໆໃນເວລາທີ່ສຳຄັນ ເມື່ອໃດທີ່ພວກເຂົາຄວນລ້າງມື.
- ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມສຳຄັນຂອງການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການອະນາໄມເຮືອນ, ສະຖານທີ່ນັ່ງຫຼິ້ນ.

ກອບເວລາການນຳສະເໜີກິດຈະກຳ ຫຼື ພາກຕ່າງໆຂອງບົດຮຽນ		
ຈຳນວນກິດຈະກຳ	ຊື່ກິດຈະກຳ	ໄລຍະເວລາ
1.1	ການແຜ່ເຊື້ອພະຍາດ	30 ນາທີ (ພັກຜ່ອນ 10 ນາທີ)
2.1	ການລ້າງມື(ວິທີການລ້າງມື/ເມື່ອໃດຄວນລ້າງມື/ການສ້າງກ່ອນນ້ຳຫ້ອຍຄານ)	60 ນາທີ
3.1	ການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂະພາບ	40 ນາທີ
4.1	ການປະເມີນຜົນການຝຶກອົບຮົມ	30 ນາທີ
		160 ນາທີ

ກິດຈະກຳ1.1 ວິທີການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຜູ້ນຳພາກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນ

ພາກຄຳແນະນຳສຳລັບກິດຈະກຳ: ໃນກິດຈະກຳນີ້ ເຈົ້າຈະໄດ້ຊ່ວຍແນະນຳສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຂອງເຈົ້າຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບວິທີການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງການຝຶກວິທີການລ້າງມືທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ວິທີການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂາພິບານ.

ເວລາ: 30 ນາທີ

ການກະກຽມອຸປະກອນ: ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່, ບິກ , ບິກເຟີດ.

ເລີ່ມກິດຈະກຳ

- 1. ພາກຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບກິດຈະກຳ. ອ່ານດັງ:** ໃນບົດຮຽນພາກນີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບວິທີການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງການຝຶກວິທີການລ້າງມືທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ວິທີການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂາພິບານ.
- 2. ຖາມ:** ໃຜຮູ້ບໍ່ວ່າການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດແມ່ນຫຍັງ? ມີຂອງເຈົ້າບໍ່ມີເຊື້ອພະຍາດບໍ່? (ເບິ່ງວ່າຈະມີຄົນຕອບບໍ່)
- 3. ບອກ:** ກິດຈະກຳນີ້ພວກເຮົາຊິມາຫຼິ້ນເກມນຳກັນ ເພື່ອຈະຊ່ວຍໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າກ່ຽວກັບອາຈິມ-ຮາງກາຍຄົນ ແລະ ມັນເຮັດໃຫ້ຄົນເຮົາເຈັບປ່ວຍແນວໃດ.
- 4. ແຍກ:** ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 4 ກຸ່ມນ້ອຍ.
- 5. ໃຫ້:** ແຕ່ລະກຸ່ມເອົາຮູບມາວາງໃຊ ຕາມຮູບພາບຂ້າງລຸ່ມ

(ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າການແຍກຮູບພາບຖືກຕາມການສົນທະນາ/ການບອກເລົ່າຂອງກຸ່ມບໍ່ (ເບິ່ງຄວາມຖືກຕ້ອງຕາມຮູບຂ້າງລຸ່ມ)--ແຕ່ວ່າຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ສັບຮູບ(ໄປມາ,ມາມາໄປ) ແລ້ວບໍ່ **!ຂໍ້ຫ້າມ** ບໍ່ຄວນລຽນຮູບໃຫ້ຖືກຕາມລຳດັບໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມກ່ອນ.

ກຸ່ມທີ່1:							
ກຸ່ມທີ່2:							
ກຸ່ມທີ່3:							

ກຸ່ມທີ4:

6. ບອກ ຜູ້ເຂົ້າໃຫ້ເບິ່ງຮູບພາບ ແລະ ຖາມເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ວ່າມີຫຍັງເກີດຂຶ້ນໃນຮູບພາບນີ້
7. ບອກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເອົາຮູບພາບມາປິ່ນກັນແລ້ວ ຖາມວ່າແມ່ນຮູບອັນໃດເຫັນວ່າສາມາດນໍາອາຈົມເຂົ້າມາໃນຮາງກາຍຄົນເຮົາ. **ອະທິບາຍ:** ແຕ່ລະກຸ່ມຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຮູບພາບໃຫ້ຖືກຕາມລໍາດັບ (ທີ່ມາຂອງອາຈົມ ຫາ ຮ່າງກາຍຂອງຄົນ)
8. ຜູ້ນໍາພາທີມ ຕ້ອງໄດ້ຍາງກວດກາເບິ່ງ ແລະ ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ພວກທ່ານຄິດແນວໃດກ່ຽວກັບຮູບພາບນີ້ ແລະ ຫ້າມໃຫ້ຄໍາຕອບ, ມີແຕ່ພັກດັນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕອບຢ່າງດຽວ, ມີຫຍັງເກີດຂຶ້ນກັບພາບນີ້ ແລະ ອະນາຄົດຊິເປັນແນວໃດ/ຊິເກີດຫຍັງຂຶ້ນບໍ່?
9. ກວດເບິ່ງວ່າແຕ່ລະກຸ່ມເຮັດແລ້ວລະບໍ່?
10. ໃຫ້ກຸ່ມໜຶ່ງລຸກຢືນ ແລະ ອະທິບາຍສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຮູບພາບທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ລຽນໄວ້
11. ຖາກວ່າ ການໃຊ້ຮູບພາບບໍ່ຖືກ ເຈົ້າສາມາດຖາມຄໍາຄິດເຫັນຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນອື່ນໃຫ້ສັບຮູບອີກ ເພື່ອໃຫ້ຖືກຕ້ອງ.
12. ຖາມແຕ່ລະກຸ່ມໃຫ້ຄົບທັງ4ກຸ່ມວ່າໄດ້ຄົບຕາມທີ່ກຸ່ມສະເໜີແລ້ວບໍ່.
13. ຊົມເຊີຍ ແລະ ຕົບມືໃຫ້ກຸ່ມໂຕເອງແນ.
14. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ຄໍາເຫັນຕໍ່ວົງຈອນຂອງອາຈົມຕາມຮູບພາບ ທີ່ເຫັນວ່າອາຈົມອອກຈາກຮ່າງກາຍຂອງຄົນ ແລະ ກັບເຂົ້າມາເຂົ້າຮ່າງກາຍຂອງຄົນອີກ, ຈົນກວ່າເຮົາຈະສາມາດຢຸດມັນໄດ້. ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທຸກຄົນວ່າ ພວກເຮົາມີວິທີການແນວໃດທີ່ຈະບໍ່ໃຫ້ ອາຈົມສືບຕໍ່ ຕິດຕໍ່ເຂົ້າໃນຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາອີກ. ພວກຊິແກ້ໄຂແນວໃດບັນຫານີ້?
15. ເອົາຮູບພາບຂຶ້ນມາ ແລະ ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕາມພາບ ວິທີການຢຸດຢັ້ງຂີ້ຫາປາກ.

ຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານສຸຂະອະນາໄມ	ສຸຂະອະນາໄມໄດ້ດີ/ຖືກຕ້ອງ
1. ຖ່າຍຊະຊາຍ	 ຖ່າຍໃຊ້ຫ້ອງນໍ້າ
1. ມືເປື້ອນ	 ລ້າງມືໃຊ້ສະບູໂດຍຖືກວິທີ
2. ດື່ມນໍ້າດິບ/ນໍ້າບໍ່ສະອາດ	 ດື່ມນໍ້າກິນ/ກິນນໍ້າທີ່ຜ່ານຈາກເຄື່ອງກັ່ນຕອງ

 <p>3. ອາຫານບໍ່ປົກປິດຕິ/ບໍ່ເກັບມ້ຽນດີ</p>	 <p>ເກັບມ້ຽນອາຫານດີ/ມີປົກປິດ</p>
--	--

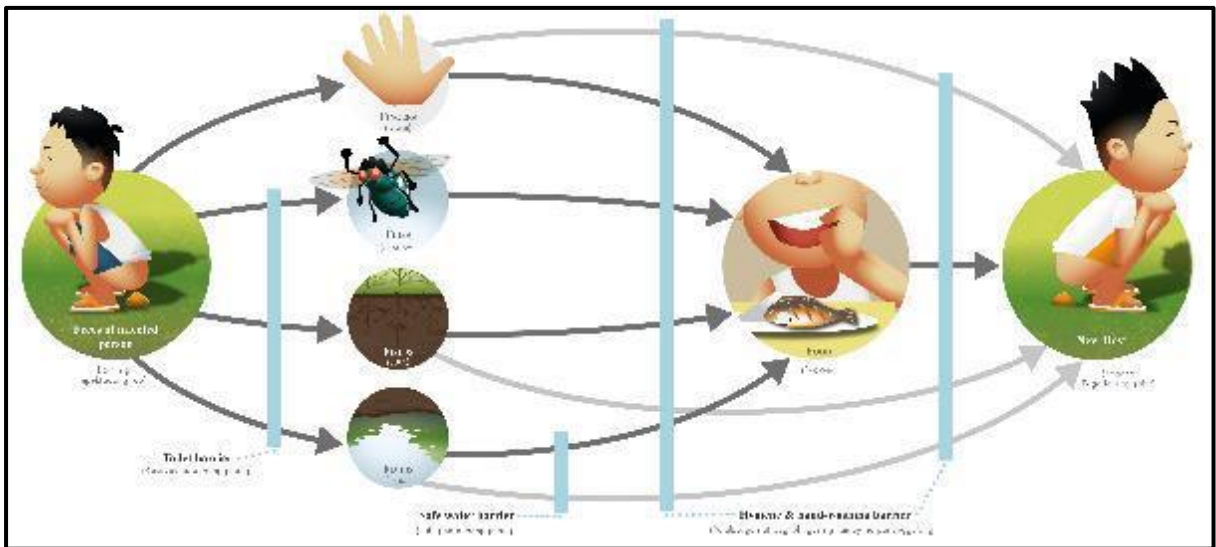
16. ເອົາຮູບ ອາຈິມ ຫາ ປາກ ມາທົບທວນ/ເວົ້າຄືນ.

17. ອ່ານດັ່ງໆ: ພະຍາດຕິດຕໍ່ຈາກ ອາຈິມ ຫາ ປາກ ຂອງຜູ້ໜຶ່ງ ຫາ ອີກ ຄົນໜຶ່ງ. ເຊື້ອພະຍາດທີ່ເປັນ ອັນຕະລາຍທີ່ມີຢູ່ໃນອາຈິມຂອງຄົນຫຼືສັດທີ່ຖືກກິນໂດຍຄົນອື່ນ) ໄດ້ກິນ ຫຼື ໄດ້ດື່ມ.(ອາຈິມຈະຖືກ ເຂົ້າປາກຂອງພວກເຮົາ ມີ 4 ຊ່ອງທາງຫລັກ:

- 1) ຈາກມື
- 2) ຈາກນ້ຳກິນ/ນ້ຳໃຊ້
- 3) ຈາກຂີ້ຕົນ
- 4) ແຜ່ຂະຫຍາຍຈາກສັດ (ເຊັ່ນວ່າ: ແມງວັນ, ແມ່ກາຝາກ, ແມງໄມ້, ໜູ, ໝາ ແລະ ແມງສາບ)

ຄືດັ່ງຮູບພາບທີ່ສະແດງໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນວ່າ ຊ່ອງທາງຂອງອາຈິມທີ່ເຂົ້າໃນຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາມີຫຼາຍຊ່ອງທາງ, ແຕ່ອັນນີ້ພໍ ພຽງແຕ່ໃຫ້ພວກທ່ານເຫັນເປັນຄວາມ 4 ຊ່ອງທາງເທົ່ານັ້ນ. ສໍາລັບຊ່ອງທາງອື່ນໆອີກ ຈະໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນເວລາທີ່ເກມ ຊ່ອງທາງຂອງການຕິດຕໍ່ ອາຈິມ ຫາ ປາກ.

ຂໍ້ມູນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈາກອາຈິມ ຫາ ປາກ

18. ຖາມຜູ້ເຂົ້າວ່າ ເຈົ້າຄິດວ່າການຖ່າຍຊະຊາຍມີບັນຫາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄົນຢູ່ໃນບ້ານຂອງທ່ານບໍ່. ຖ້າຫາກມີ ທ່ານຄິດວ່າ ແນວໃດໃນການຢຸດຕິບັນຫາດັ່ງກ່າວ

ຂໍຂອບໃຈນໍາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ກິດຈະກຳຕໍ່ໄປແມ່ນ ລາຍລະອຽດວິທີການລ້າງມື ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຂັ້ນຕອນ.

ສະຫຼຸບກິດຈະກຳໂດຍຫຍໍ້:

ໃນບົດຮຽນພາກນີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ຮຽນກ່ຽວກັບການແຜ່ເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ວິທີການກຳຈັດວິງຈອນ ຂອງມັນ. ພວກເຮົາຫຼາຍຄົນລ້າງມືກ່ອນກິນເຂົ້າ ຫຼື ພາຍຫຼັງທີ່ໃຊ້ຫ້ອງນໍ້າເຮົາຕ້ອງລ້າງມື ແຕ່ສອງສາມ ນາທີຕໍ່ໄປນີ້ພວກເຮົາຈະຮຽນກ່ຽວກັບການຝຶກການລ້າງມືທີ່ຖືກວິທີ.

ກິດຈະກຳ 2.1 ການລ້າງມື(ການລ້າງມື/ເມື່ອໃດຄວນລ້າງ/ການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ)

ຄຳແນະນຳສຳລັບຜູ້ນຳພາກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນ

ພາກຄຳແນະນຳສຳລັບກິດຈະກຳ: ໃນກິດຈະກຳນີ້ ເຈົ້າຈະໄດ້ຊ່ວຍແນະນຳສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຂອງເຈົ້າຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນຂອງການລ້າງມື, ເມື່ອໃດເຮົາຄວນຈະລ້າງມື ແລະ ວິທີການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ການກະກຽມອຸປະກອນ:

- ໂຕະສຳລັບວາງອຸປະກອນ
- ເສົາໄມ້ ຫຼື ງ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ຕໍ່າເພື່ອຫ້ອຍກ່ອກນ້ຳ
- ກ້ສາຍນິລົງ(ສາຍເຊືອກຢາງ)
- ເຫຼັກແຫຼມຄົມທີ່ສາມາດເຈາະຮູໃນຝາຂວດ
- ຕຸກນ້ຳດື່ມນ້ອຍເພື່ອສ້າງເປັນຝາງວມສະບູເທິງສາຍເຊືອກ
- ໄມ້ດົວສຳລັບວາງສະບູ(ຢ່າງໜ້ອຍ 10 ອັນ)
- ຄູໃຫຍ່
- ອຸປະກອນລ້າງມືເຊັ່ນສະບູ ຫຼື ກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ
- ຄູທີ່ສະອາດພ້ອມກັບຈອກ
- ປ້າຍແນະນຳວິທີ ແລະ ຂັ້ນຕອນການລ້າງມື

ການກະກຽມກ່ອນການຈັດກິດຈະກຳ:

- ກະກຽມອຸປະກອນ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ
- ກະກຽມຫ້ອງສຳລັບໄວ້ຈັດກິດຈະກຳ
- ທວນຄືນແຜນກິດຈະກຳຢ່າງລະອຽດ

ເລີ່ມກິດຈະກຳ

- 1. ພາກການແນະນຳສຳລັບກິດຈະກຳ. ອ່ານດັ່ງນີ້:** ໃນພາກນີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ຮຽນຂັ້ນຕອນການລ້າງມື ແລະ ເວລາໃດທີ່ເຮົາຄວນລ້າງມື ແລະ ວິທີການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ
ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ອະທິບາຍ, ເຊື້ອພະຍາດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍແມ່ນເກີດຈາກອາຫານ ຫຼື ເກີດຈາກນ້ຳ. ເມື່ອພວກເຮົາກິນເຂົ້າໄປໂດຍບໍ່ໄດ້ລ້າງມືມັນຈະມີໂອກາດທີ່ຈະຕິດເຊື້ອພະຍາດໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຄວນລ້າງມືໃຫ້ໝາະສົມ ແລະ ຖືກວິທີກ່ອນຈະຈັບບາຍອາຫານຕ່າງໆມາກິນ.
- 2. ຖາມ:** ຂ້ອຍຕ້ອງການອາສາສະໝັກສອງຄົນຈາກກຸ່ມກິດຈະກຳ ເພື່ອຂຶ້ນມາສາທິດວິທີການລ້າງມືໃນຊີວິດປະຈຳວັນ?
- 3. ໃຫ້ເດັກນັກຮຽນສາທິດວິທີການລ້າງມືຂອງພວກເຂົາ, ໂດຍບໍ່ຕ້ອງບອກ, ຫຼັງຈາກການຍົກຕົວຢ່າງຂອງອາສາສະໝັກຈົບລົງ ຈຶ່ງກ່າວສະແດງຄຳຊົມເຊີຍ...**
- 4. ອະທິບາຍ:** ຂັ້ນຕອນການລ້າງມືຕາມເຕັກນິກທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນປ້າຍລຸ່ມນີ້ທີ່ເວົ້າວ່າ:

- ການລ້າງມືແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ເຮົາມີຄວາມຫ້າວຫັນ ແລະ ສຸຂະພາບດີ ເພາະວ່າມັນໄດ້ລ້າງສິ່ງເປິເປື້ອນ ແລະ ເຊື້ອພະຍາດອອກຈາກມືເຮົາ.
- ການລ້າງມືໃສ່ສະບູເປັນວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າມືຂອງເຮົາສະອາດ.
- ພວກເຮົາຈໍາເປັນຕ້ອງໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ສະບູ ເພື່ອລ້າງມືໃຫ້ສະອາດ.
- ເມື່ອພວກເຮົາໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ສະບູ ພວກເຮົາຈໍາເປັນຕ້ອງໃຊ້ນໍ້າກໍ່ອກທີ່ສະອາດ, ບໍ່ແມ່ນໃຊ້ນໍ້າຂັງໃນແອ່ງ.
- ພວກເຮົາຕ້ອງການລ້າງທຸກພາກສ່ວນໃນມືຂອງພວກເຮົານັບຈາກນີ້ວມືຈົນຂຶ້ນໄປຮອດຄໍ່ມື.
- ມາ, ພວກເຮົາມາຝຶກນໍາກັນໃນກາງເດີນໂດຍນໍາໃຊ້ຂັ້ນຕອນຂອງການລ້າງມື.

ຂັ້ນຕອນການລ້າງມື

ຂັ້ນຕອນ1

ເປີດກໍ່ອກນໍ້າຫົດມື. ຖອກນໍ້າສະບູໃສ່ອີງມືອີກ ເບື້ອງໜຶ່ງເລັກນ້ອຍ ຈາກນັ້ນໃຊ້ສອງຝາມືຮຸກຖູກັນ ໄປມາປະມານ 20 ວິນາທີ ດັ່ງນັ້ນ ສະບູຈິ່ງຈະເກີດ ເປັນຟອງ

ຂັ້ນຕອນ2

ຮຸກຖູໄປທາງດ້ານຫຼັງຝາມືທັງສອງ

ຂັ້ນຕອນ3

ເອົານິ້ວມືປະສານກັນ ແລະ ຮຸກຖູໄປມາ

ຂັ້ນຕອນ4

ເອົານິ້ວມືເກາະເຂົ້າກັນ ແລ້ວຖູຕາຫຼັງນິ້ວມືທັງສອງເບື້ອງໄປມາ

ຂັ້ນຕອນ5

ຖູນິ້ວໄປມືອ້ອມໄປມາຕາມໄປໃນຂອບເຂດ ລະຫວ່າງນິ້ວໄປກັບນິ້ວຊີ້

ຂັ້ນຕອນ6

ໃຊ້ເລັບມືເກົາຝາມືທັງສອງຂ້າງ

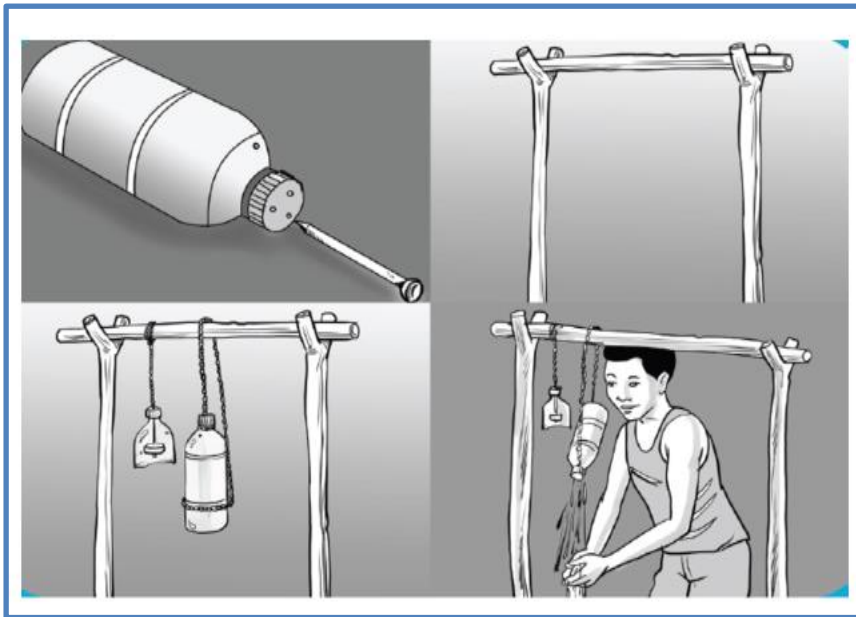
ຂັ້ນຕອນ7

ໃຊ້ມືເບື້ອງໜຶ່ງຖູຕາມຄໍ່ແຂວນອ້ອມໄປມາຄ່ອຍໆ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄລດ້ວຍນໍ້າກໍ່ອກທີ່ ສະອາດຢ່າງໜ້ອຍ 10 ວິນາທີ ແລະ ເຊັດໃຫ້ແຫ້ງດ້ວຍເຈ້ຍ. ຖ້າເຈົ້າໃຊ້ຜ້າເຊັດມືຕ້ອງ ໝັ້ນໃຈວ່າເຈົ້າຕ້ອງປ່ຽນຜືນໃໝ່ທຸກໆມື້

5. **ຖາມ:** ຖາມສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມວ່າເວລາຈັກໂມງ ຫຼື ເວລາໃດທີ່ພວກເຂົາຄວນລ້າງມື?
6. **ຮັບຮອງຄໍາຕອບຂອງກຸ່ມ,** ທຸກເວລາເຫຼົ່ານັ້ນເປັນສິ່ງສໍາຄັນ ແລະ ມັນເປັນແນວຄວາມຄິດທີ່ດີທີ່ລ້າງມືເປັນປະຈໍາ. ຈາກນັ້ນ ຈຸດເດັ່ນທີ່ຈະລ້າງມືປະກອບມີ **ເວລາທີ່ສໍາຄັນ** ທີ່ທຸກຄົນຕ້ອງຝຶກລ້າງມືດັ່ງທີ່ພວກເຮົາເຄີຍຮຽນມາ.
7. **ຢາຍ**ເອກະສານວິທີການລ້າງມືໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳແຕ່ລະຄົນ.
8. **ໃຫ້**ນັກຮຽນໃນກຸ່ມເປີດເອກະສານ ແລະ ຈົ່ງໃຊ້ຄໍາອະທິບາຍດັ່ງລຸ່ມນີ້ເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການສົນທະນາ:
  1. **ກ່ອນການກະກຽມອາຫານ ຫຼື ຄົວກິນ.**
ຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າ ອາຫານຂອງພວກເຮົາບໍ່ເປີເປື້ອນກ່ອນທີ່ຈະນໍາມາກິນ.
  2. **ກ່ອນການນໍາມາກິນ ຫຼື ກ່ອນການນໍາມາປ້ອນນ້ອງ.**
ສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍປ້ອງກັນອາຫານຈາກການໄດ້ຮັບສິ່ງເຈືອປົນເປັນຕົ້ນແມ່ນເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ສິ່ງເປີເປື້ອນຕ່າງໆຈາກມືເຮົາ.
  3. **ຫຼັງຈາກນໍາໃຊ້ວັດຖຸຖ່າຍ ຫຼື ການທຸເລົາ(ຖ່າຍ)ສໍາລັບພວກເຂົາເອງ.**
ເຈົ້າອາດຈະໄດ້ຈັບບາຍອາຈິມ ຫຼື ປັດສະວະຂອງຕົນເອງ ຫຼື ຈັບສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງທີ່ມີອາຈິມ ຫຼື ປັດສະວະຕິດຄ້າງຢູ່.
  4. **ຫຼັງຈາກຊ່ວຍເຫຼືອຍາດພີ່ນ້ອງ ຫຼື ອະນາໄມເດັກນ້ອຍ, ການທຸເລົາ(ຖ່າຍ).**
ເຈົ້າອາດຈະໄດ້ຈັບບາຍອາຈິມ ຫຼື ປັດສະວະດ້ວຍມືຂອງຕົນເອງ ຫຼື ຈັບສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງທີ່ມີອາຈິມ ຫຼື ປັດສະວະຕິດຄ້າງຢູ່.
  5. **ຫຼັງຈາກຈັບບາຍ ຫຼື ຫຼິ້ນກັບສັດ(ຫຼື ອາຈິມຂອງພວກມັນ) ຫຼື ການເຮັດວຽກຂ້າງນອກ:**
ລ້າງມືຂອງເຈົ້າຫຼັງຈາກຈັບບາຍສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ມືເປື້ອນ, ລວມທັງໝາທີ່ເປັນສັດລ້ຽງ, ແບ້ ແກະ ຫຼື ລູກຄວາຍນ້ອຍໃນບ້ານ ເພາະມືຂອງເຈົ້າຈະໄດ້ຈັບອາຈິມຂອງພວກມັນ, ແມງຕ່າງໆ ແລະ ເຊື້ອພະຍາດທີ່ຕິດຕາມຂົນຂອງພວກມັນ. ຖ້າຫາກພວກມັນເລຍມືຂອງເຈົ້າ ເຈົ້າກໍຈະສາມາດຕິດເຊື້ອພະຍາດຈາກພວກມັນ ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ພວກເຈົ້າປ່ວຍໄດ້ເໝືອນກັນ.
9. **ເວົ້າວ່າ:** ດີເລີດ! ດຽວນີ້ ພວກເຮົາເປັນຊ່ຽວຊານເລື່ອງຂອງການລ້າງມືກັນແລ້ວ, ມາພາກັນປະຕິບັດຕົວຈິງຕາມຂັ້ນຕອນຢູ່ບ່ອນລ້າງມືກັນເລີຍ. ດຽວນີ້ ພວກເຮົາພ້ອມກັນມາຮຽນວິທີການສ້າງກ່ອກນໍ້າຫ້ອຍຄານກັນເລີຍ.
10. **ແນະນໍາ,** ໃຫ້ທຸກຄົນໃນກຸ່ມລຸກຂຶ້ນ ແລະ ເຕົ້າໂຮມກຸ່ມຢູ່ບໍລິເວນບ່ອນລ້າງມື.

11. **ປະຕິບັດ**, ເຮັດໄປຕາມໂຄງສ້າງຂອງການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານດັ່ງນີ້:

ຂັ້ນຕອນການເຮັດກ່ອກນ້ຳສຳລັບໄວ້ລ້າງມື (Tippy Tap)

1. ຮວບຮວມເອົາວັດສະດຸຕ່າງໆທີ່ທ່ານຕ້ອງການເອົາມາເຮັດຕຸກນ້ຳສຳລັບໄວ້ລ້າງມື (Tippy Tap) (ກວດປາສຕິກທີ່ມີຝາປິດ), ແລ້ວເອົາເຄື່ອງມືທີ່ແຫຼມຄົມມາເຮັດໃຫ້ຝາອັດນັ້ນເປັນຮູ, ຫາບ່ອນມັດຫ້ອຍຕຸກນ້ຳໄວ້ເຊັ່ນ: ງ່າໄມ້ ຫຼື ເສົາໄມ້, ນຳເອົາສະບູປຽງນ້ອຍ, ມັດກວດນ້ຳ ແລະ ສະບູ ໃສ່ກັບເສົາໄມ້.
2. ເຈາະຮູລຶງໃນຝາອັດເລັກນ້ອຍ; ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ໃຫ້ເຈາະຮູບໍລິເວນ ຕຸກນ້ຳທີ່ໃກ້ກັບຝາອັດ ເພື່ອເປັນການປ່ອຍໃຫ້ລົມເຂົ້າ-ອອກໄດ້.
3. ມັດເຊືອກນິລິ່ງອ້ອມຮອບຕຸກນ້ຳ ດັ່ງຮູບທີ່ສະແດງ.
4. ຕື່ມນ້ຳໃສ່ຕຸກເພື່ອໃຊ້ລ້າງມື ແລະ ມັດຕຸກນ້ຳໄວ້ກັບເສົາທີ່ກຽມໄວ້.
5. ມັດເຊືອກຮອບປາກຖົງສະບູ ແລະ ກວບປາກຖົງທີ່ໃສ່ສະບູດ້ວຍ ຖົງຢາງອີກຊັ້ນໜຶ່ງ.
6. ເມື່ອຕ້ອງການລ້າງມື ໃຫ້ຍົກກັນຕຸກນ້ຳຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ນ້ຳໄຫຼອອກມາ ເພື່ອລ້າງມື.
7. ແລ້ວກໍຍົກຕຸກນ້ຳກັບຄືນ ເມື່ອລ້າງມືຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.

- 12. **ເຊື່ອເຊີນ**ສະມາຊິກຈຳນວນ 2 ຄົນ (ຍິງ 1 ແລະ ຊາຍ 1ຄົນ)ຈາກກຸ່ມທີ່ມາເປັນອາສາສະໝັກສາທິດການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ ແລະ ພ້ອມທັງສາທິດການລ້າງມື.
- 13. **ຊຸກຍູ້**ກຸ່ມໄວໜຸ່ມລວມຕົວກັນເພື່ອເບິ່ງຂັ້ນຕອນຂອງການຝຶກ ແລະ ຫຼັງຈາກ ລ້າງມືແລ້ວຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນຈະອະທິບາຍສູ່ກຸ່ມດ້ວຍກັນພັງວ່າ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງລ້າງມື ແລະ ເວລາໃດທີ່ພວກເຂົາຄວນລ້າງມື.
- 14. **ຢາຍ**ເອກະສານວິທີການລ້າງມືໃຫ້ສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ(ຜົນປະໂຫຍດຂອງການລ້າງມື, ຂັ້ນຕອນການລ້າງມື, ເມື່ອໃດຈະລ້າງມື ແລະ ວິທີການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ)

ສະຫຼຸບ, ເມື່ອກິດຈະກຳຈົບລົງ ກ່າວສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍຄວາມພະຍາຍາມຂອງສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຂອງພວກເຂົາ.

ອ່ານດັງງ: ຊົມເຊີຍຜົນຜົນສຳເລັດຕາມຄວາມພະຍາຍາມຂອງພວກເຈົ້າ! ສຳລັບພວກເຮົາເຫຼົ່ານັ້ນອາດຈະພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ ຈົງຈິດຈຳໄວ້ວ່າຝຶກຝົນເຮັດໃຫ້ໄດ້. ດັ່ງນັ້ນບໍ່ຕ້ອງຜິດຫວັງຈິ່ງພະຍາຍາມສືບຕໍ່ ແລະ ບັບປຸງຕໍ່ໄປ.

ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ພວກເຈົ້າຈະສາມາດເຮັດໄດ້ດີ ແລະ ໄດ້ນຳໃຊ້ກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານໄວ້ໃນເຮືອນຂອງເຈົ້າ.

ກິດຈະກຳ 3.1 ການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂາພິບານ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຜູ້ນຳພາກິດຈະກຳເພື່ອນສອນເພື່ອນ

ພາກຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຳລັບກິດຈະກຳ: ໃນກິດຈະກຳນີ້ ເຈົ້າຈະໄດ້ຊ່ວຍແນະນຳສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມຂອງເຈົ້າຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບວິທີການສ້າງຂັ້ນຕອນຂອງການລ້າງມື, ເມື່ອໃດເຮົາຄວນລ້າງມື ແລະ ວິທີການສ້າງກ່ອກນ້ຳຫ້ອຍຄານ

ເວລາ: 40 ນາທີ

ການກະກຽມອຸປະກອນ: ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່, ບິກ , ບິກເຟີດ.

ເລີ່ມກິດຈະກຳ

1. **ພາກຄຳແນະນຳສຳລັບກິດຈະກຳ. ອ່ານດັງງ:** ໃນພາກຮຽນນີ້ ເຈົ້າຈະໄດ້ຮຽນກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳສຸຂາອະນາໄມໃນບ້ານ ແລະ ໂຮງຮຽນຂອງເຈົ້າ.
2. **ອະທິບາຍ** ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຈາກກິດຈະກຳໃນມື້ນີ້ວ່າ ການລ້າງມືແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ ດຽວນີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ຮຽນການຖ່າຍຊະຊາຍເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ. ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນໃນ ‘ແຜ່ນວາດຂອງແຫຼວ’ ຖ້າສິ່ງເສດເຫຼືອ ‘ອາຈົມຂອງມະນຸດ’ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດການທີ່ດີ, ມັນຈະເປັນມົນລະພິດທາງນ້ຳ, ທາງອາຫານ ແລະ ດິນທີ່ມີເຊື້ອພະຍາດ ແລະ ຈະເປັນສາເຫດພາໃຫ້ເກີດພະຍາດຖອກທ້ອງ ແລະ ບັນຫາສຸຂະພາບອື່ນໆທີ່ຮ້າຍແຮງ.
3. **ຖາມ**ນັກຮຽນໃນຫ້ອງວ່າ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີຫ້ອງນ້ຳ? ມີຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆບໍ່ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳ?
4. **ອະທິບາຍ** ແລະ **ຂຽນ**ເຫດຜົນຂອງພວກເຂົາລົງໃນກະດານ. **ອະທິບາຍ,** ທຸກເຫດຜົນທີ່ພວກເຂົາໃຫ້ມາແມ່ນຖືກຕ້ອງ ແຕ່ຫ້ອງນ້ຳມີຄວາມສຳຄັນສຳລັບສຸຂະພາບທີ່ດີເຊັ່ນ: **ການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງການແຕ່ເຊື້ອພະຍາດ.**

5. ຫຼັງຈາກ ການສົນທະນາຈົບລົງ, **ແບ່ງ**ນັກຮຽນໃນຫ້ອງອອກເປັນຫຼາຍໆຄູ່ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຂຽນລົງໃນ ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ວ່າ ‘**ເປັນຫຍັງທ້ອງນ້ຳຈຶ່ງສຳຄັນ?**’
6. **ຢາຍ**ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຄົນລະໃບເພື່ອໃຫ້ຂຽນຄຳຕອບຂອງພວກເຂົາ.
7. **ແນະນຳ**ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມ ຫຼື ແຕ່ລະຄູ່ແລກປ່ຽນຄຳຕອບຂອງພວກເຂົາກັບສະມາຊິກຄົນອື່ນໆພາຍໃນຫ້ອງ ແລະ ເພີ່ມບາງເຫດຜົນພວກເຂົາຄິດບໍ່ເຖິງລົງໃນແຜນເຈ້ຍ.
8. **ອະທິບາຍ**ໃຫ້ສະມາຊິກຄົນອື່ນໆພາຍໃນຫ້ອງ: ສຸຂະພາບບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ເຫດຜົນສຳລັບການສ້າງ ແລະ ການນຳໃຊ້ທ້ອງນ້ຳ. ຄົນເຮົາຍັງຕ້ອງການ:

- **ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ:** ມັນຍັງໃຫ້ພວກເຮົາມີຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ: ຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການເປັນສ່ວນຕົວເຮັດໃຫ້ມັນມີຄວາມສຳຄັນສຳລັບທ້ອງນ້ຳທີ່ເປັນບ່ອນທີ່ພັກອາໄສທີ່ດີທີ່ມີປະຕູ ຫຼື ຜ້າກັ້ງບັງໄວ້. ທ້ອງນ້ຳສາມາດສ້າງຂຶ້ນຈາກວັດສະດຸໃນຫ້ອງຖິ້ມ ຫຼື ມັນສາມາດສ້າງຂຶ້ນໄດ້ຈາກຊີມັງກ໋າໄດ້.
- **ຄວາມປອດໄພ:** ທ້ອງນ້ຳທີ່ຕັ້ງຢູ່ໄກຈາກເຮືອນ ຫຼື ສະຖານທີ່ປ່ຽວ ມັນບໍ່ປອດໄພສຳລັບ ເດັກຍິງ ແລະ ແມ່ຍິງທີ່ຈະໃຊ້. ຕ້ອງສ້າງມັນໃຫ້ດີ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຈະບໍ່ມີໃຜຈະກັງວົນວ່າມັນຈະເພພັງ.
- **ຄວາມສະດວກສະບາຍ:** ເຮົາຄວນຈະສ້າງມັນໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນເວລາມືຝົນຕົກ, ຟ້າລົມ ຫຼື ລະດູຮ້ອນ. ມັນຄວນຈະມີພື້ນທີ່ກວ້າງພຽງພໍ ເພາະສະນັ້ນ ເຮົາຈະສາມາດນັ່ງໄດ້ຢ່າງສະດວກສະບາຍ.
- **ຄວາມສະອາດ:** ທ້ອງນ້ຳເປື້ອນ ຫຼື ມີກິ່ນເໝັນ, ບໍ່ມີໃຜຕ້ອງການທີ່ຈະໃຊ້ມັນ. ທ້ອງນ້ຳຈະຕ້ອງສະອາດ ເພື່ອເປັນການປ້ອງກັນການແຜ່ເຊື້ອພະຍາດ. ການແລກປ່ຽນກັນອະນາໄມມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ໜັ້ນໃຈວ່າທ້ອງນ້ຳຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ໄດ້ຮັບການດູແລຮັກສາ.
- **ຄວາມເຄົາລົບ:** ການຮັກສາຄວາມສະອາດໃນທ້ອງນ້ຳເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າພູມໃຈສຳລັບຄອບຄົວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດເປັນສິ່ງຄວາມຕື່ນຕົວສຳລັບຄອບຄົວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດກະຕຸ້ນໃຫ້ຄົນເຮົານຳໃຊ້ເງິນ ແລະ ພະຍາຍາມສ້າງທ້ອງນ້ຳ.
- ການນຳໃຊ້ທ້ອງນ້ຳສາມາດປ້ອງກັນເຊື້ອພະຍາດທີ່ຈະເຂົ້າໄປສູ່ສະພາບແວດລ້ອມ, ປົກປ້ອງສຸຂະພາບຂອງທຸກຄົນໃນຊຸມຊົນ.

ສະຫຼຸບ ເມື່ອກິດຈະກຳຈົບລົງແລ້ວ ກ່າວສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍນຳຄວາມພະຍາຍາມຂອງພວກເຂົາ
ອ່ານຕັ້ງໆ: ຄວາມພະຍາມຂອງທຸກຄົນສຳເລັດໃນມື້ນີ້! ກະລຸນາທວນຄືນເນື້ອໃນສຳຄັນຂອງກິດຈະກຳຕ່າງໆ:

- ເນື້ອໃນທີ່ສຳຄັນໂດຍຫຍໍ້:**
- ພວກເຮົາຕ້ອງລ້າງມືໃສ່ສະບູພ້ອມລ້າງດ້ວຍນ້ຳສະອາດໃນຊ່ວງເວລາທີ່ສຳຄັນ:
- ຫຼັງຈາກໃຊ້ວິດຖ່າຍ ຫຼື ທຳຄວາມສະອາດເຕັກນິກອຍ ຫຼັງຈັບອາຫານ ຫຼື ການກິນ.
  - ໃຊ້ວິດຖ່າຍເປັນປະຈຳ-ບໍ່ຖ່າຍຊະຊາຍ.
  - ດື່ມນ້ຳທີ່ສະອາດ, ບຳບັດ, ເກັບໄວ້ ແລະ ໄດ້ມາຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ກິດຈະກຳ 4.1 ການປະເມີນຜົນການຝຶກອົບຮົມ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອທຳຄວາມເຂົ້າໃຈຜົນໄດ້ຮັບຂອງບົດຮຽນຝຶກອົບຮົມທັງເຈັດບົດ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂພຊະນາການ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ການກະກຽມອຸປະກອນ: ແບບຟອມການທົດສອບ

ເລີ່ມກິດຈະກຳ

- 1. ພາກການແນະນຳສຳລັບກິດຈະກຳ. ອ່ານດັ່ງ:** ໃນກິດຈະກຳນີ້ ພວກເຮົາຈະເອົາແບບສອບຖາມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂພຊະນາການ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ໃນແບບສອບຖາມດັ່ງກ່າວມັນມີຄຳຖາມຕ່າງໆ ພ້ອມດ້ວຍຄຳຕອບໃນຫຼາຍໆຂໍ້ທີ່ໃຫ້ທ່ານເລືອກ ເຈົ້າສາມາດໝາຍຕິກໃສ່ຄຳຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງທີ່ສຸດດັ່ງທີ່ເຈົ້າໄດ້ເຮັດມາໃນພາກທີ່ໜຶ່ງນັ້ນ **‘ວົງມົນແຫ່ງມິດຕະພາບ’**.

ກິດຈະກຳນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈວ່າ ການຝຶກອົບຮົມໄດ້ຊ່ວຍປັບປຸງຄວາມຮູ້ແກ່ທຸກຄົນໃນຫົວຂໍ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ- ບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ, ໂພຊະນາການ, ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນນຳກັນມາຕັ້ງແຕ່ສອງສາມເດືອນກ່ອນ.

- 2. ຢາຍ**ແບບຟອມໃຫ້ນັກຮຽນແຕ່ລະຄົນ.
- 3. ໃຫ້**ເວລາພວກເຂົາຕື່ມແບບຟອມ 10 ນາທີ.

ຂໍ້ແນະນຳສຳລັບອາຈານ

- ກະກຽມເຈ້ຍທີ່ມີຄຳຕອບຂອງແຕ່ລະຄຳຖາມທີ່ຖືກຕ້ອງທີ່ສຸດໄວ້ໜຶ່ງໃບ ແລະ ເຈ້ຍຄຳຕອບແບບທົດສອບຫຼັງກິດຈະກຳ.
- ຫຼັງຈາກ 20 ນາທີ ໃຫ້ເປີດໃບເຈ້ຍດັ່ງກ່າວ ພ້ອມບອກໃຫ້ນັກຮຽນກວດເບິ່ງຄຳຕອບຂອງພວກເຂົາ ແລະ ໃຫ້ໝາຍໄວ້ຖ້າເຫັນວ່າຄຳຕອບຖືກຕ້ອງ.
- ສະສົມແບບຟອມ
- ຍື່ນແບບຟອມໃຫ້ພະນັກງານສຶກສາເມືອງ ຫຼື ພະນັກງານຂອງໂຄງການຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ.
- ຖ້າບໍ່ທັນໄດ້ຍື່ນໃຫ້ນຳເອົາແບບຟອມໄປຮ່ວມນຳກອງປະຊຸມປະຈຳໄຕຣມາດຄັ້ງທີ່ໜຶ່ງ.

ໂຄງການ ຮ່ວມມືປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ

ຈຸດປະສົງລວມຂອງໂຄງການ ແນໃສ່ເພື່ອຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ໃນຄົວເຮືອນ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ສ້າງຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຄົວເຮືອນ ແລະ ຂັ້ນບ້ານຢູ່ໃນ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ, ພ້ອມທັງປັບປຸງ ດ້ານໂພຊະນາການ ຂອງຜູ້ຍິງໄວໜຸ່ມ, ຜູ້ຍິງຖືພາ, ຜູ້ຍິງທີ່ຂາດສານອາຫານ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸ ຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ລົງມາ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດ ພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ.

ສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍ: ສະຫະພາບ ເອີຣົບ

ອົງການແຄຣ໌ ນານາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ຖະໜົນໜອງສ້າງທີ່, ບ້ານໜອງສ້າງທີ່, ເມືອງໄຊເສດຖາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ, ຕໍ່ໄປສະນີ 4328
ໂທ: (856-21) 217 727, 212 991 E-mail: lao.info@careint.org